

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра журналістики та філології

Подорожній нарис: добірка журналістських матеріалів

Travel Essay: a selection of journalistic materials

Кваліфікаційна робота

освітнього ступеня «бакалавр»

студентки спеціальності

«Журналістика»

освітньої програми «Журналістика»,

групи ЖТ-71

Пляшник Тетяни Анатоліївни

Науковий керівник:

Сипченко Інна Володимирівна

Суми 2021

Бібліографічний опис

Пляшник, Т. А. Добірка журналістських матеріалів: подорожній нарис [Текст]: робота на здобуття кваліфікаційного ступеня бакалавр; спец.: 061 – журналістика / Т. А. Пляшник; наук. керівник І. В. Сипченко. – Суми: СумДУ, 2021. – 34 с.

У роботі на основі вивчення специфіки створення текстів нарисової публіцистики та особливостей використання образотворчих засобів у жанрах художньої публіцистики було створено власний інформаційний продукт – добірку подорожніх нарисів.

Ключові слова: публіцистика, подорожній нарис, подорож.

ЗМІСТ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	4
ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. КЛЮЧОВІ ПОНЯТТЯ ТА ФУНКЦІЇ ПУБЛІЦИСТИКИ.....	6
1.1 Публіцистика: поняття та головні функції.....	6
1.2 Класифікація нарисів	6
1.3 Подорожній нарис	8
РОЗДІЛ 2. ОБГРУНТУВАННЯ ТА СПЕЦИФІКАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОДУКТУ	11
2. Обґрунтування необхідності інформаційного доробку на основі моніторингу всеукраїнського видання «День»	11
3. Специфікація продукту	13
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	16
II. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОДУКТ.....	18
ВИСНОВКИ.....	33

І. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

ВСТУП

Подорож – пізнання чогось нового. Все інше: люди, звичаї, побут, життєві принципи, менталітет, клімат. Також мандрівники, зазвичай, відкриваються навіть самі для себе по-новому.

Поїздка в невідоме місце може змінити погляди і переконання. А, отже, і автори подорожніх нарисів також на це здатні.

Унікальність подорожнього нарису в тому, що автор має бути свідком усіх подій, пережити їх на собі, аби пояснити це реципієнтові.

Мета подорожнього нарису – показати читачеві світ очима автора, тому важливо бути об'єктивним у своїх розповідях. Показати світ, який він є насправді, не писати лише про ідеальне, а зазначити також і недоліки того місця, яке ви описуєте, і труднощі самої мандрівки.

Передача інформації засобами художньо-публіцистичного жанру – це один з найефективніших способів, за допомогою якого можна доступно донести будь-яку інформацію широкому колу читачів. Але не всі наважуються, оскільки публіцистика вимагає високої професійності журналістів. Усе це засвідчує актуальність обраної теми.

Нарис пройшов довгий шлях свого становлення і розвитку, при цьому він виявив себе як жанр, що швидко пристосовується до сучасних тенденцій. Але основний задум нарису залишається незмінним – відкривати нові світи, ділитися досвідом і враженнями від подорожі; описувати людину, щоб передати аудиторії не тільки зовнішні риси, а й характер, звички, особливості, значення для суспільства.

Найбільш змістовно нарис було досліджено у працях Т. Беневоленської, М. Васьківа, М. Глушкова, О. Гусєвої, М. Кіма, Т. Ковальнової, Н. Маслової, Н. Павлової, Ю. Полежаєва, О. Тертичного, Е. Фюрзіха та ін.

Метою бакалаврської роботи є створення власної добірки подорожніх нарисів для друкованого чи онлайн видання.

Для досягнення поставленої у роботі мети необхідно виконати такі **завдання:**

- проаналізувати та виокремити важливі аспекти обраної теми: поняття та складові жанру подорожнього нарису;
- дослідити особливості написання подорожніх нарисів;
- проаналізувати всеукраїнське видання щодо специфіки представлення у них подорожньої нарисової публіцистики;
- розглянути власні матеріали та визначити у текстах характерні риси, за якими ми відносимо їх до художньо-публіцистичних жанрів;
- створити власний інформаційний продукт.

Структура: кваліфікаційна бакалаврська робота складається із пояснювальної записки, до якої входять вступ, два розділи; списку використаних джерел; інформаційного продукту; висновків до роботи.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ

1.1 Публіцистика: поняття та головні функції

Аби зрозуміти, що таке нарис, особливості його створення, функції, спочатку визначимо, що представляє собою публіцистика.

Публіцистика – це один із типів творчості, в основі якого осмислення конкретного явища чи події, значущої для суспільства. Автор використовує абстрактно-логічне та конкретно-образне мислення.

Зокрема, В. Й. Здоровега вважає, що «публіцистика – це авторські матеріали (есе, політичний портрет, нарис, памфлет), де тлумачяться гострі соціально-політичні питання, з метою прямого впливу на громадську думку» [12, с. 8].

Дві головні **функції** сучасної публіцистики:

1. Формувати громадську думку.
2. Викликати зміни або консервувати в суспільній свідомості критерії та оцінки соціальних подій.

Публіцист не лише констатує факти та повідомляє про сучасні проблеми, його завдання роз'яснити першопричину того, що відбувається, тому він переконує, полемізує й викриває, іноді закликає до дії, агітує й пропагує.

У публіцистичних творах поєднуються лексико-стилістичні особливості наукового дослідження і ораторського мовлення, невимушена жвавість розмовної говірки і чітка впорядкованість літературної мови.

1.2 Класифікація нарисів

Нарис – це малий оповідний художньо-публіцистичний жанр, у якому автор зображує дійсні події та факти. Найчастіше нариси присвячуються відтворенню сучасних подій чи зображенню людей, яких особисто знав письменник [2, 276].

Існує декілька різновидів нарисів, їх класифікують за різними ознаками.

Наприклад, О. Якуба розрізняє їх за такими типами:

– за наявністю або відсутністю художньої вигадки: *документальний*, який заснований на реальних подіях, із реальними особами; *белетристичний*, де описана типова ситуація, але з вигаданими подіями та персонажами;

– за засобами дослідження дійсності: *портретний*; *подорожній*; *проблемний* [18, с. 459].

Портретний нарис

У центрі портретного нарису – людина. Коли ми говоримо про публіцистику та про те, як через публіцистику показати людину, ми не просто описуємо саму людину, а показуємо її сутність – тобто, що людина собою представляє насправді, а не її зовнішність.

М. Воронова зазначає: «У центрі портретного нарису – людина. Не просто «робот», «істота», а людина з характером, з її духовністю, з конкретними вчинками, які розкриваються в суспільно-значимих діях, конфліктних ситуаціях... Головна особливість нарису – розкриття духовного світу героя, окреслення його характеру» [4].

Подорожній нарис

Нарис, який передбачає подорож. Подорож та записи автора. Передача укладу та устрою різних міст або країн. Автор точно фіксує усі деталі: природу, архітектуру, побут, звичаї, релігійні уподобання народів різних країн.

Як і у портретному нарисі, у центрі подорожнього – людина, але тепер вже це автор. Як говорить О. Гусева: «І всякий раз у центрі оповідання виявляється його автор, який висловлює своє ставлення до того, щобачить» [3].

Проблемний нарис

В основу наступного підвиду покладена проблема, конфлікт інтересів, через які автор намагається донести свою думку, конфлікт може бути будь-яким: між людьми, між владою і народом тощо. У своєму матеріалі автор немов слідкує, як протікає проблема, намагається зрозуміти її причини та наслідки. Можливо, це буде трохи походити на статтю, але відрізнити буде легко. У статті не буде оціночного судження автора, щодо цієї проблеми. У публіцистиці не

буде просто голого викладу фактів, саме для того і розмежовуються аналітичні жанри від художньо-публіцистичних. Проблема подається для того, щоб у кінці показати, як звичайна людина спробує усе це подолати.

У своєму збірнику «Жанри періодичної преси» А. А. Тертичний пише: «Проблема в нарисі виступає як перешкода, яку намагаються подолати цілком конкретні люди з їх достоїнствами і недоліками» [16].

1.3 Подорожній нарис

Завжди людей манили далекі незвідані краї. Рефлексією на пізнання нового стала подорожня література. За Літературознавчою Енциклопедією, подорож — це метажанр, поширений у формі ходіння, нотаток, щоденників, нарисів тощо, ґрунтується на хронології шляху, на переміщенні персонажа у просторі й часі, генетично постає зі спогадів [11]. Однак підходів до визначення цього поняття є дуже багато — це зумовлено своєрідною «еластичністю» [19] подорожі, яка дозволяє їй позбутися чітких рамок щодо форми та змісту. «Подорож знаходиться на межі мистецтва і науки. У ній органічно поєднується те, що, здавалося б, знаходиться по різні полюси: документи, цифри, статистика і світ образів» [20].

Особливість цього нарисового різновиду полягає в одному: за тему він обирає розповідь про побачене на Батьківщині чи за кордоном під час мандрівок. Це може бути поїздка спеціально з метою пізнішого її опису в текстах, і здійснює її в абсолютній більшості випадків фаховий письменник чи журналіст. Це може бути близька чи далека дорога з якоюсь іншою метою, а пізніше з певних причин її відтворює літератор чи людина зовсім далека від літературної творчості. Літератором-нарисовцем може стати за свіжими враженнями чи на схилі років і професійний мандрівник, для якого, на відміну від письменника чи журналіста, все навпаки – мандри, пригоди, авантюри первинні й важливіші за ймовірну книгу про них [1, 144].

Нариси відіграють важливі функції: пізнавальну, світоглядно-формувальну, естетичну, розважальну та інші функції, а головне — охоплюють широке коло читачів.

Важливо й те, що подорожній нарис протягом розвитку накопичив значний арсенал поетичних засобів, які дозволяють створювати «ефект присутності»: читач може подорожувати світом, не покидаючи власного будинку.

Власні спостереження, їхній аналіз, довідковий матеріал, розповіді очевидців, співрозмовників – все це складники мандрівних нарисах, які використовуються в різних пропорціях, в залежності від ідейного задуму автора.

На характер нарису впливає мета подорожі автора. Культурний туризм, поїздки у службових справах залишали спогади про найбільш відомі визначні місця, загальні враження від атмосфери нового середовища. Окремо можна виділити «спеціалізовані» мандрівки. Такими є, наприклад, широко представлені на шпальтах щоденної преси нариси, присвячені рекреаційно-лікувальним закладам [14].

Можемо відзначити, що останніми роками у наукових колах поживався інтерес до цієї теми. Варто згадати публікації таких сучасних українських науковців, як С. Белькова, Л. Божко, Ю. Зеленюк, Т. Ковальова, О. Надточій, Ю. Полежаєв та ін., що досліджують подорожній нарис.

Зростання продуктивності мандрівних нарисів в Україні, пояснюється мобільністю громадян. Нові вектори життєтворчих намірів суспільства підпорядковують собі і творчу діяльність журналістів та письменників, які, мандруючи світом з власної волі, а не за редакційним завданням, діляться з читачами своїми враженнями.

Найбільшу цікавість у читача мандрівного нарису викликає розповідь про ще не знані, екзотичні краї. Але не менш цікавим може бути твір про перебування в навіть в добре знаних місцях. Важливо лише розповісти про них не загальновідомі речі, а дати нову, несподівану і цікаву інформацію.

Характерними елементами більшості подорожніх нарисів є опис транспорту, готелів та пансіонів, супутників, провідників, okazій з документами, грошми, проходження митниці. У нарисах розкривалися особливості ландшафту та кліматичних умов. Культурна панорама відвідуваних місцин (з їх населенням, архітектурою, музеями, театрами, храмами, побутом та ін.) супроводжувалася історичними довідками. Мандрівники часто ділилися спостереженнями про суспільно-політичну ситуацію, розвиток економіки, зокрема виробництва, науки, освіти, літератури, мистецтва та про інші прояви національної, етнічної самобутності жителів різних регіонів світу.

РОЗДІЛ 2. ОБГРУНТУВАННЯ ТА СПЕЦИФІКАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОДУКТУ

2. Обґрунтування необхідності інформаційного доробку на основі моніторингу всеукраїнського видання «День»

Газета «День» – щоденна всеукраїнська газета суспільно-політичної тематики, що виходить п'ять разів на тиждень (з вівторка по суботу). Містить як поточні новини, так і аналітичну інформацію. Виходить трьома мовами: українською, російською, англійською.

Газета заснована, у 1996 році. На сьогодні це одне з небагатьох якісних видань в Україні. Сьогодні газета має такі рубрики: «День України», «День планети», «Політика», «Економіка», «Світові дискусії», «Тайм-аут», «Україна INCOGNITA», «NOTA BENE», «Суспільство», «Культура», «Медіа», «Пошта, Українці, читайте», «Сімейний альбом України», «TOP- NET», «Подорожі».

Нами було проаналізовано онлайн версію газети, зокрема матеріали у рубриці «Подорожі» з січня 2021 до 30 квітня. Загалом за цей період було опубліковано лише п'ять матеріалів, з яких чотири ми віднесли до нарисів:

□ «Венеція у... Карпатах» – матеріал, опублікований від 19 січня 2021 року, присвячений історії та новим тенденціям флісацтва на Данайці. Автор Яніна Бутенко. Автор наводить історичні факти, нові проблеми, що стосуються становлення польських гондольєрів, при цьому описує подорож у польську частину Карпат. Це скоріше проблемний нарис з вкрапленнями подорожнього.

□ «За дріт і назад» – подорожній нарис Дмитра Десятерика, опублікований 23 квітня 2021 року. Автор переносить свого читача у Прип'ять – місто, згублене страшною Чорнобильською катастрофою. Крок за кроком веде читача покинутими домівками, розповідаючи про сучасний стан. Підсилюють ефект присутності вставлені діалоги.

□ «Туризм абсурду...» – проблемний нарис Анжели Савченко від 23 квітня 2021 року, присвячений аналізу проблем, з якими зіткнулася туристична сфера упродовж останнього року.

□ «Як перевідкрити свою країну» – подорожньо-проблемний нарис Олесі Шуткевич від 30 квітня 2021 року, у формі інтерв'ю. Через досвід головної героїні повертається увага до питання внутрішнього туризму. Мандрівниця Україною ділиться власним досвідом і переломними моментами під час поїздок.

Усі тексти обов'язково підкріплені фотоілюстраціями. Це можуть бути пейзажі, зображення флори та фауни обраної місцевості, репортажні, тематичні або жанрові фотографії, документальні знімки для ілюстрації історичних довідок, наведених у тексті, портрети.

Вражає, що більшість матеріалів присвячено подорожам в межах України. Не можна не брати до уваги факт карантинних обмежень, який певним чином посприяв тенденції мандрувати Батьківщиною, досліджуючи культуру, побут, стиль життя у різних її куточках.

Проаналізувавши видання, можна зауважити, що художні розповіді про подорожі не на першому місці. Сьогодні більшість авторів хвилює карантин, вакцинація, політика, економіка – це підтверджує сформована нами статистика за кількістю матеріалів опублікованих у відповідних рубриках. Цю інформацію ілюструє діаграма на рис.1. Загалом на сторінках онлайн видання за досліджуваний період було опубліковано понад три тисячі матеріалів.

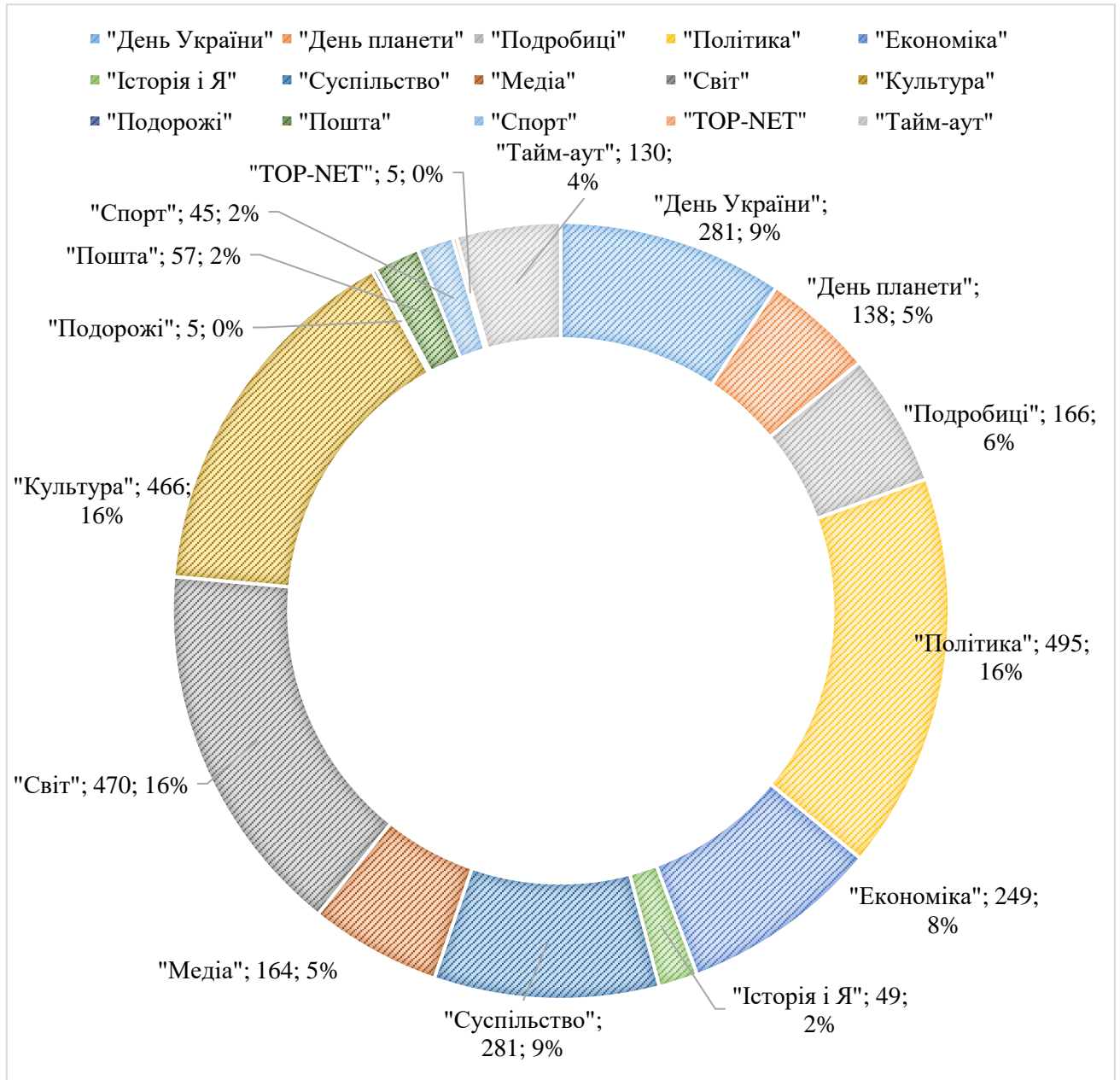

Рис. 1. Кількість публікацій у виданні «День» за рубриками у період з 1 січня по 30 квітня 2021 року

3. Специфікація продукту

3.1 Структура

Інформаційний продукт складається з трьох подорожніх нарисів:

1. «Рига – Стокгольм: романтика круїзу»
2. «Вражаючий Стамбул»
3. «Дорога до місця СИЛИ»

Ми намагалися піднімати у наших матеріалах актуальні теми, зробити їх професійними, з дотриманням усіх журналістських стандартів. Разом із цим нам було важливо втілити всі знання про подорожній нарис, які ми описали у теоретичній частині.

3.2 Технічна характеристика та обсяг

У наступній таблиці наведені дані про те, скільки знаків і авторських аркушів містить кожен матеріал нашого творчого доробку.

Назва матеріалу	Кількість знаків	Кількість автор. аркушів
«Рига – Стокгольм: романтика круїзу»	5809	0,145
«Вражаючий Стамбул»	13757	0,343
«Дорога до місця СИЛИ»	4530	0,113

Отже, всього творчий доробок бакалаврської роботи складає 24, 096 знаків з пробілами і 0,602 авторських аркушів.

3.3 Авторська ідея

Ідея – це частина змісту. Без неї не може обійтися жоден твір як такий.

Під ідеєю розуміють основну думку твору, ставлення до зображеного, його оцінку [16].

При написанні подорожніх нарисів, найважче було відділити головну інформацію від другорядної, не відхилитися від теми.

Назва матеріалу	Авторська ідея
«Рига – Стокгольм: романтика круїзу»	У подорожньому нарисі події відбувалися насправді, а ідея полягала в тому, щоб максимально художньо розкрити існуючі факти. Щоб кожен читач захотів опинитися разом з нами на поромі, і відчутися всю велич Балтійського моря. В нарисі намагалися передати емоції й переживання людини, яка вперше вирушає за межі рідної країни.
«Вражаючий Стамбул»	Нарис зібрав у собі найпопулярніші місця Стамбула. Ідея – показати культуру іншої країни, відмінності між Україною та Туреччиною. Метою написання нарису є не лише зобразити гарні місця, а ще розповісти про культуру, менталітет, традиції, правила.
«Дорога до місця СИЛИ»	Найемоційніший і найвідвертіший нарис. Мета – передати значимість рідної домівки для українців. Це шлях не лише додому, а й до самого себе.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Васьків М. Мандрівний нарис як жанр. Періоди його розквіту в українській літературі. *У пошуках Істини. Збірник на пошану професора Володимира Антофійчука* / ред. І. Набитович. Дрогобич, 2015. С. 234–250.
2. Васильєв Є., Галич О., Назарець В. Теорія літератури / За наук. н. . О. Галича. Київ: Либідь, 2001. 488 с.
3. Гусєва О.О. Сучасний подорожній нарис: особливості трансформації старого жанру / Олена Олександрівна Гусєва. *Вісник Львівського університету*. Львів, 2014. № 39. С. 221.
4. Електронна бібліотека. Інститут журналістики. URL: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1308> (дата звернення: 30.04.2021)
5. Здоровега В.Й. Теорія і методика журналістської творчості: підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. Львів: ПАІС, 2004. 268 с.
6. Іващук А. Трансформація жанру нарису у нових медіа. *Вісник Львівського університету*. Серія журналістика. 2019. Вип. 46. С. 297–303.
7. Інтернет-видання газети «День». URL: <https://m.day.kyiv.ua> (дата звернення: 23.04.2021).
8. Ким М.Н. Жанры современной журналистики: Издательство Михайлова В.А., 2004. 335 с.
9. Ковалів Ю. І. Подорожній нарис: Літературознавча енциклопедія : у 2 т. /н. .-уклад. Ю. І. Ковалів. Київ : ВЦ «Академія», 2007. Т. 2 : М Я. С. 230.
10. Ковальова Т. В. Розвиток жанру подорожнього нарису в українській журнальній періодиці 20–30-х рр. ХХ ст. : автореф. дис. канд. наук із соц. комунік. : 27.00.04 / Т. В. Ковальова. Дніпропетровськ, 2014. 21 с.
11. Літературознавча Енциклопедія. Київ, 2007. Т. 2. С. 229.
12. Мельникова О. С. Сучасна публіцистика. *Комплекс навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни*. 2016. Вип.3. 61 с.

13. Різун В.В. Літературне редагування: підручник. Київ: Либідь, 1996. - 240 с.
14. Стецюк К. Жанр подорожнього нарису на сторінках галицької щоденної преси (кінець XIX — початок XX ст.). *Збірник праць Науково-дослідного інституту пресознавства*. 2015. Вип. 5. С. 394-415. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ZPNDZP_2015_5_36 (дата звернення: 25.04.2021).
15. Темченко Л. Особливості сучасного подорожнього нарису в суспільно-політичних тижневиках. *Вісник Львівського університету. Журналістика*. Львів, 2015. Вип. 40. С. 299–304.
16. Тертичний А. А. Жанри періодичної преси. Проблемний нарис / А. А. Тертичний // Навчальний посібник. – 2011. – 235 с.
17. Ученова В.В. У истоков публицистики . М.: Изд-во МГУ, 1989. 214 с.
18. Ференц Н. С. Основи літературознавства. Київ : Знання. 2011. 431 с.
19. Черноус С. Еволюція жанру подорожі у польській літературі. Волинь—Житомирщина : іст.-філол. зб. з регіон. проблем. 2009. № 19.
URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/31832/08-Chornous.pdf?sequence=1> (дата звернення: 23.04.2021).
20. Шачкова В. А. «Путешествие» как жанр художественной литературы: *Вопросы теории. Филология. Искусствоведение. Вестник Нижегородского университета им. Н. И. Лобачевского*. 2008. № 3. С. 279. – URL: <http://cyberleninka.ru/article/n/puteshestvie-kak-zhanr-hudozhestvennoy-literatury-voprosy-teorii> (дата звернення: 23.04.2021).
21. Юферева О. Медіа-травелог у сучасному друкованому виданні: жанрові витоки, специфіка, модифікації. *Вісник Львів УН-ТУ*. 2013. – URL: <file:///C:/Users/HOME/Downloads/5251-10312-1-PB.pdf> (дата звернення: 23.04.2021).

II. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОДУКТ

Рига – Стокгольм: романтика круїзу

Червень...Ризький пасажирський порт кишить туристами. Одні прибувають, інші відходять. Я ж разом з колективом «Феєрія» чекаємо початок реєстрації на сорокагодинний круїз «Рига – Стокгольм». Кожен з нас отримав уже свій білет – ключ до каюти – та з захопленням розглядає пором «Romantika».

Чому ми тут? Театр танцю «Феєрія» Сумського державного університету брав участь у міжнародному фестивалі «Rudaga New star», який проходив у Юрмалі. В рамках цієї програми була запланована подорож поромом до столиці Швеції.

Задоволені були всі, але щиро говорити можу лише за себе. Неможливо передати ті відчуття, коли мрії стають реальністю. Але я навіть не могла мріяти про це...

Ще за два тижні до поїздки, я навіть не мала закордонного паспорта. До того ж кількість місць була дуже обмежена – лише 10 осіб від колективу. Конкуренція ще та... Проте зірки склались на мою користь, можливо, наперекір словам, які я чула в своєму житті зі стабільною періодичністю: «Що тобі дадуть оті танцюльки?!». А я нічого і не чекала, просто ними жила...а тут такий фідбек.

Навіть у всієї української бюрократичної системи отримання будь-яких документів не було шансів зіпсувати поїздки, хіба нервову систему.

До Києва ми прямували поїздом, там нас чекав автобус, яким їхали прямісінько до Юрмалі. Настільки б сучасним не був транспорт і рівними європейські дороги, але комфорту в цьому замало: сидіти понад 15 годин не так легко, як здавалося. Але сам факт першої поїздки закордон заплющував мої очі на всі перешкоди.

Юрмала сонячна, багата на людські усмішки. А захід сонця на березі Балтійського моря залишив лише теплі спогади.

Та найяскравіші спогади після круїзу. Байдуже куди прямує пором, головне – сила, могутність і краса великої стихії. Багато моїх друзів говорять, що не готові подорожувати відкритим морем. Але я була така щаслива, що міркувати щодо безпеки було поза моїми планами.

Почалася реєстрація. Спершу проходить бізнес-клас, їхні каюти на восьмій та дев'ятій палубах, вони дещо просторіші, з прекрасним видом з ілюмінаторів.

Черга дійшла і до нас, виявилося, що всіх зустрічає капітан порома – привітний сивий чоловік у білому костюмі. Відчуття, що ти ніби перемістився у відомий «Титанік»: все виблискує золотистими кольорами, всюди дзеркала, що візуально робить палуби ще більшими, вимиті до блиску сходи, сучасні ліфти лише повертають в реальність. Коридори довжелезні, ми ледь знайшли каюту. До речі, досить легко заблукати, площа велика і коридори схожі.

Провели електронним ключем – перед нами відкрилася чотиримісна каюта, дещо схожа на купе, в ній продумано все до дрібниць, навіть світло розташоване так, ніби природне. Дуже компактна, але власна ванна кімната. А головне – чисто і затишно. Ми швидко розкладаємо речі, переодягаємося, адже часу не так багато, а хочеться побачити все.

Двері ліфту відчинилися на дев'ятій палубі. За великими панорамними вікнами видно, як збираються пасажери, щоб спостерігати за зникаючими обрисами Риги. Який же прекрасний вид...Лунає блюз, завдяки професійним музикантам. Бармени готують коктейлі. Навколо дуже багато людей, що створювало шум і активний рух: всі говорили, жартували, намагалися зробити вдалі кадри, танцювали, і тільки пором почав йти по Даугаві – всі ніби притихли. Повна гармонія... На цю красу можна дивитися вічно, та, на жаль, у нас немає стільки часу, тому я вирішила влаштувати собі міні-екскурсію.

Тут є розваги на будь-який смак. Концертні зали для пошанувачів театру, SPA-центри для релаксу. Бари та ресторани різних кухонь світу: від американських стейків до японських ролів. Чимало магазинів брендових речей, але відвідувачі там поводяться, скоріше, як у музеї... Також привертають увагу туристів і вечірні гучні дискотеки та караоке.

Як в цьому виборі не розгубитися? Інформаційні пам'ятки є на кожній палубі, аби обрати, що до душі. Також є брошури, де розписана вся культурна програма.

Розуміючи, що у нас з голосними вечірками різні шляхи, я довго блукала довгими коридорами, вглядаючись в ілюмінатори. Щось нібито вело мене до найвищої палуби... Відкриваю двері, вдихаю морське повітря. Палуба наче гола, ні єдиної душі. На темному небі яскраві зорі, Балтійське море підіймає могутні сині хвилі. Двоєке відчуття: посеред сильної стихії ти, як піщинка на великій планеті, і, водночас, у тобі самому відкривається цілий Всесвіт.

Ніколи до цього не відчувала такої єдності з природою...це стало еталоном.

Впевнена, що дев'ята палуба вночі – перлина цього короткого круїзу.

Стомлена яскравими враженнями прямую до своєї каюти. Качка майже не відчувається, проте трішки приколисує. Ванні процедури – і спати! Завтра новий день...

Будильник пролунав о пів на дев'яту, зібралася і вирушила на сніданок. Досить мало людей, нічого спочатку не зрозуміла, зазвичай, шведський стіл ніхто з туристів не пропускає. Як виявилось, на сніданок першими прийшли ті, хто забув про зміну в часі – мінус одна година. Це гарна новина – до Стокгольма недалеко.

Досить незвично снідати поміж французів, італійців, німців, росіян... Серед туристів-європейців багато людей поважного віку, хотілося б, звісно, щоб і українці на заслуженому відпочинку могли собі це дозволити.

До речі, розвіюємо міфи. Зовсім не правда, що лише росіяни чи українці набирають повні тарілки різних ласощів. Британці, що сиділи біля мене, скуштували лише солодкого три порції...

Серед обслуговування багато працівників з України. Наприклад, ми познайомилися з Владиславом, студентом з Харкова, він розповів, що влаштувався сюди на всі літні канікули, адже працювати не легко ні тут, ні вдома, але рівень заробітної платні значно різниться.

Через панорамні вікна у ресторані видніються маленькі острівці Швеції, близько тридцяти хвилин – і вийдемо у Стокгольмі... Трішки хочеться зупинити мить. Але попереду ще скільки всього чаруючого, головне – не переставати цьому радіти.

Вражаючий Стамбул

Світанок... Яскраве гаряче сонце обіймає промінцями Годинну вежу, пробирається і до вікон Долмабахче – палацу на європейському боці Босфору. Тепле світло заповнило кімнату, воно ніби кликало мене на терасу: подивитися, як переливаються у сонячному мерехтінні хвилі Босфору. Але раптом відчула, як хтось торкається плеча і так голосно: «Пристебніть ремені безпеки!». І я прокинулася... Так болять вуха – «Боїнг 737» здійснює посадку у новому аеропорті Стамбула – İstanbul Havalimanı.

Ми з подругою прямуємо на паспортний контроль. Турки так прискіпливо до кожного придивляються, чекали в черзі майже півгодини.

До речі, цей аеропорт почав функціонувати лише з весни 2019 року, проте майже відразу став досить популярним. Комфортний, гарний, сучасний, але занадто великий. За прогнозами він зможе приймати до 200 млн пасажирів на рік. Зрозуміло, що це вигідно.... Але доки знайдеш звідти вихід, може не вистачити сил на всі екскурсії.

Інтуїтивний відпочинок чи спланований?

Особисто для мене, існує два типи туристів, які мають різні критерії ідеальної подорожі.

У перших все сплановано до хвилин: прокидаються рано, аби встигнути обійти по п'ять екскурсій на день. Палаці, музеї, сувенірні лавки, а мечетей... на кожному кроці, щоб ознайомитися з історією кожної – можна відразу на ПМЖ. Інші їдуть, аби змінити атмосферу. Відпочити, як бажає душа і тіло, а не так, як сплановано у турі. Навіщо тоді відпустка, коли не можна і виспатися?

Між цими двома підходами ми намагаємося балансувати. Ніколи не користувалися готовими турами, де продуманий графік. Просто бронювали квитки та заздалегідь переглядали в Інтернеті цікаві місця. Головне, щоб супутник у будь-якому з варіантів був вашим одностороннім.

Взагалі можна довго розмірковувати, що для кого відпочинок, але залишимо це філософам. Про смаки не сперечаються.

«Трансфер для слабаків»

Все ж таки знайшовши вихід, ми почали шукати варіанти, як дістатися до міста. Поліцейський підказав нам, що до площі Таксім, неподалік якої розташований наш готель, прямує 14-ий автобус. На касі нам дали зрозуміти, що без лір – турецької валюти – квитків нам не бачити, але запропонували розрахуватися карткою в автобусі – досить зручний і сучасний бонус.

Ми зайшли одні з перших, навіть обрали місця, а коли вільних не лишилося – рушили. За вікном було похмуре небо, зовсім не те, що уві сні. Стомлені дорогою, боялися прозівати свою зупинку. Перед нами сиділа пара, ми помітили, як вони «гуглили» – Taksim Meydanı.

– Вийдемо разом з ними, – прошепотіла мені подруга.

Наша зупинка. Інтернету у нас немає, а до готелю дістатись потрібно. Нам навіть не довелося нікого шукати, якийсь чоловік з парфумами сам підійшов, пропонував купити... Говорить: «Лише 50 євро». Лише...Це наш квиток в один бік.

Він і показав, як дійти до площі, перейшли дорогу – ціна впала до п'яти євро, але ми не повелись, тому він у пошуку нової «жертви».

Чесно кажучи, перед візитом в Туреччину, я була впевнена, що більшість старшого покоління добре знає російську, як виявилось це суміш поганої англійської зі, ще гіршою, російською. Добре, що у нас було фото карти, на якій червоним помічено пункт призначення – готель «Sanat Hotel Pera».

Вже навіть звикли, що найважче – дістатися до готелю. Іноді жартуємо, що «трансфер для слабаків».

Двоє чоловіків по черзі допомагали нам знайти шлях. Уже на самій площі ми підійшли до продавця кулурів – це такі великі бублики, посипані кунжутом – аби запитати, чи правильно йдемо, нам потрібен район Бейоглу. Англійської він не зрозумів, лише знизав плечима. Спостерігаючи цю ситуацію до нас підійшов

чоловік, представився Алі. Намагався нам допомогти: хвилин двадцять ми ходили кругами, а потім він сказав, що без таксі ніяк. Але ми ж на карті бачимо – йти 10 хвилин! Коли зрозумів, що така схема не працює, занервував і відсторонився.

Окрім місцевих, які хочуть наживитися на туристах, серед всіх перехожих більшість – гості міста, вони і самі не орієнтуються. Але нам пощастило, зустріти Селіля, який провів нас до готелю і розповів про найпопулярнішу пішохідну вулицю у Стамбулі – Істікляль.

Наприкінці XIX століття Істікляль була найсучаснішою вулицею міста, з розкішними магазинами, ресторанами, кондитерськими, театрами. Таке враження, ніби і не змінилося нічого з тих часів.

Дуже багато людей, не проштовхнутись. Усі в захисних масках, за тим тут пильно слідкує поліція.

«Істікляль ніколи не буває порожньою. Тут постійно шумно від людських голосів, що змішуються зі звуками музики, – зауважив Селіль і з сумом у голосі продовжив, – лише в неділю тут спокійніше, бо через всю ситуацію з коронавірусом, місцевим заборонено виходити на вулиці цього дня».

Мотиви Азії доречно вплітаються в європейську архітектуру класицизму. Сучасні бутики світових брендів вживаються з продавцями морозива, які одягнені в національний костюм.

А ще ця вулиця – рай для солодкоїжок: цукати, сухофрукти, лукум, пахлава, карамель, горіхи...

Нарешті ми у готелі. Нас зустріла молода жінка приємної зовнішності, зареєструвала і простягнула руку з ключем – ми щасливі. Великий хол на першому поверсі виглядав, якимось порожньо. Звісно, більшість приїздить влітку. Але, коли по сусідству з нами поселилася сімейна пара з трьома дітьми, наш третій поверх точно не здавався спокійним. Добре, що майже весь час ми гуляли.

Босфор – душа Стамбула

Пролітаючи над Босфором, ми вже розуміли, що це пункт номер один, який ми хочемо побачити у Стамбулі.

Маленька каса, турнікети, як у метро – і ми вже влаштуємося якнайзручніше на поромі. Чудовий вид відкривається на місто з середини протоки.

До того ж річковий транспорт тут дуже популярний і не дорогий: квиток в один бік – 6,75 турецьких лір (близько 25 гривень).

Окрім прекрасних панорам, Босфор заворожує своїм стратегічним значенням, що не могло не віддзеркалитися на історії. Про це зазначав імператор Костянтин Великий у постанові про перенесення столиці Римської імперії на Босфор. Місто пізніше стало столицею Східної Римської імперії. А після завоювання міста Османською імперією 29 травня 1453 року, османи перенесли в Константинополь власну столицю.

Азіатський бік Стамбула

Наш пором зупинився в Ускюдарі – одному з найдавніших стамбульських районів. Колись саме тут знаходився військовий форпост. А ще територія Ускюдару найближча до Мекки, священної землі, де збиралися тисячі паломників, аби вирушити в релігійну подорож.

Понад 98 відсотків жителів Туреччини сповідують іслам. У Стамбулі близько трьох тисяч мечетей, але точну кількість ніхто не знає. З кожним роком будують нові. Багато з них дуже давно були християнськими храмами, та після захоплення Константинополя, біля храмів добудовували мінарет – баштоподібна споруда, з якої муедзин згукує віруючих на молитву, читаючи азан.

До нашого часу Ускюдар практично не змінився і зберіг консерватизм. Тут вдало поєдналися яскраві будиночки, білосніжні високі мінарети, масивні скелі та зелені, як смарагд, рослини – це створює неповторний колорит.

Основні визначні пам'ятки – це мусульманські храми і Дівоча Вежа. У центральній частині – причал для поромів, а неподалік якого – простора площа і красива набережна Саладжак.

Дамаліс

Дівочої вежа зовсім не велика. Точних історичних відомостей про цю споруду немає, лише припущення та легенди. Острівець, де зараз вона розташовується, колись був частиною Азіатського узбережжя.

За довгу історію вежа кілька разів змінювала свою назву. Її називали Дамалісом і Леандрос. Дамаліс – ім'я дружини афінського короля Харіса, за легендою вона була похована на цьому березі, а вежа названа на її честь.

Вона навіть була знищена, коли Стамбул став головним містом Османської імперії, і на звільненому просторі звели будівлю з дерева, яка 1719 року згоріла. Згодом під керівництвом зодчого Дамат Ібрагіма Паші була зведена вежа з каменю.

З кінця ХХ століття територію взяло в оренду туристичне міністерство. З тих пір в Дівочій вежі заснували гарний ресторан, який приймає туристів і нині.

Мечеть дочки Роксолани

Ще одна з найважливіших святинь – мечеть Міхрімах (або Іскеле). Її центральний купол височіє на арка, на ньому 16 віконних прорізів.

Мечеть отримала назву на честь своєї засновниці, дочки падишаха Сулеймана Пишного та відомої на весь світ Роксолани – Міхрімах. Саме вона в 1547 році ініціювала будівництво святині.

Працюючи над декором вперше зважилися використовувати образ тюльпанів, квіткові мотиви дуже чітко простежуються. Мечеть вважають ідеальним творінням знаменитого архітектора Сінана. Вона представляла собою повноцінний комплекс: лікарня, гостинний двір, кухні для бідних людей, початковий навчальний заклад, але до сьогодення ми маємо можливість споглядати тільки духовну школу, де нині розміщений центр здоров'я.

Стамбул на смак

Зголоднівши, ми вирішили знайти місце, де можна посмакувати традиційними стравами. Добре, що вся набережна пронизана ресторанами.

Деякі навіть жартують: «До Стамбула одні туристи їдуть, щоб побачити всі історичні пам'ятки, а в перерві між цим поїсти, або влаштовують гастрономічний тур».

Дійсно, вибір закладів у Стамбулі величезний, біля кожного є «зазивака», тому краще не шукати на туристичних вулицях. Усі мандрівники радять відвідувати заклади, де більше місцевих, оскільки вони більш атмосферні і є великий вибір національних страв.

Що варто спробувати?

Менемен – омлет з тушкованими овочами, подається з теплим лавашем. Поживна страва для сніданку.

Кебаб – м'ясо, засмажене на відкритому вогні, його подають з овочами та соусом. Любителям вуличної їжі сподобається денер або адана кебаб (в лаваші або піті), а шиш кебаб дуже нагадує звичний нам шашлик.

Лахмакун іноді називають «турецькою піцою», але з італійською стравою він схожий лише зовнішньо. Це тонке хрустке тісто, покрите подрібненим м'ясом або фаршем зі спеціями, лимонним соком та петрушкою.

Якщо ви не можете визначитись, замовляйте мезе – сет з різноманітних традиційних холодних закусок. Вам принесуть тарілки з м'ясом, рибою, морепродуктами, соліннями, сирами, бобами і соусами.

Кумпир – картопля, запечена в мундирі з маслом та сиром. Начинку можна обрати: м'ясо, овочі, бекон, більше сиру чи соусів.

Чорба – кислий суп із заправкою і мясом, квасом з висівок. Його їдять гарячим в обід.

Якщо бажаєте спробувати рибні страви, відправляйтесь до району району Каракой та Галатської вежі, там багато автентичних закладів.

А ще, Стамбул – це чай. У закладах його подають у спеціальних чашках без ручки – армуду, дуже гарні і витончені, але його замало, що нас здивувало.

Хустка на згадку

Наступного дня ми вирушили у пошуках палацу Топкапи, стіни якого бачили історію кохання султана Сулеймана та нашої українки Роксолани. На жаль, через незрозумілий графік роботи під час карантину, нам так і не вдалося туди потрапити. Отже, буде привід приїхати ще раз.

Ми довго блукали вузькими вуличками, а потім натрапила на вивіску «Grand Bazaar», вирішили зайти. Не скільки заради того, аби щось придбати, а просто подивитися. І це було не дарма... Досі яскраві теплі враження.

Це один з найдавніших і найбільших критих базарів у світовій торгівлі. Йому 550 років. Це ніби окремий вимір, місто в місті, модель живописного і яскравого Стамбула. Кількість відвідувачів тут налічує понад півмільйона людей щодня. Близько чотирьох тисяч крамниць.

Почали будувати базар ще в період правління Султана Мехмеда II, відразу після взяття Константинополя в 1464 році. Для кожного виду торгівлі відводився свій квартал: вулиця ювелірів, торговців килимами, посудом, шовковими хустками.

До речі, напам'ять про поїздку вирішили придбати маленькі шовкові платки. Ціна яких змінювалася в залежності від розташування магазинів. Наприклад, відразу на вході до базару ціни на хустинки від ста лір, а десь у кінці лише п'ятнадцять.

Дуже здивував також рівень довіри, уявляєте, ювелірні прикраси розкладають на прилавках перед крамницями, а самі продавці можуть сидіти у кімнаті, і ніхто не візьме чужого. Ніби дрібниця, але відповідного у нас, на жаль, не спостерігається...

Задоволені придбаним, ми їли морозиво і прямували до Мармурового моря. Враження переповнювали, йшли мовчки, роздивляючись на маленькі атмосферні вулички, на фоні лунали заклики муедзина.

Сиділи на великих каменях біля моря, довго говорили, милувалися заходом сонця... Не хотілося залишати це місто.

Цікаві спостереження

Автомобілісти та пішоходи досить зневажливо ставляться до правил дорожнього руху. Наприклад, водій може виїхати на тротуар, а пішоходи – йти на червоне світло.

Практично ніде в турецьких магазинах немає камер схову. Охоронців в супермаркетах теж можна зустріти рідко.

Коти у Стамбулі скрізь: у парках для них навіть будують спеціальні будиночки і періодично підгодовують, біля кожного будинку є спеціальні тарілочки з їжею для тварин. А ось собак на вулицях набагато менше, серед них є досить великі, але вони такі пасивні, як коти.

Багато турецьких дівчат одягаються по-європейські. Особливо це стосується молоді. Турецька дівчина в штанях або короткій спідниці не рідкість. Це міф, що всі жінки залишають відкритими лише обличчя і кисті рук.

Туреччина вміє вражати

Зізнатися чесно, я ніколи не мріяла побувати у Стамбулі. Так склалися обставини. Ми з подругою дуже хотіли вирватися з карантинних Сум, і вона запропонувала саме це місто, бо для цього необхідний були лише негативний тест на COVID-19.

У моїх думках, до поїздки, відпочинок у Туреччині був дуже банальним. Можливо, тому що дуже багато розповідей лише про море і «all inclusive». Але краще так, ніж у чотирьох стінах вдома.

Але ця поїздка перевернула з ніг на голову мої переконання, чому я дуже вдячна. Саме в цьому і радість мандрівок. Стамбул тепле, гостинне, колоритне місто, зі щирими й відкритими людьми.

Вражає їхня культура, історія, любов до чистоти, до тварин, повага до чужого майна, до іноземців. Вони вірні справі свого життя.

За гармонією, за теплими заходами сонця, за прогулянками Босфором я неодмінно повернусь. Стамбул, чекай!

Дорога до місця СИЛИ

Невелика синя «Рута» під'їжджає на першу платформу сумського автовокзалу. Кремезний водій виходить випити кави та перекурити перед тригодинною поїздкою. Пасажири поволі займають місця, після оголошення: «Проводиться посадка на автобус за маршрутом Суми – Гадяч, час відправлення – шість годин сорок п'ять хвилин, номер автобуса 3854».

У мене на квитку сьоме місце – сидітиму сама.

Всі, хто хотів, уже на місцях, ранніх пташок небагато але, коли рейси всього два обирати ні з чого...

Водій сідає за кермо, озирється на нас...рачує: «Всі на місці – їдемо, хто не успел – той опоздал», – посміхаючись промовляє на весь автобус Петрович, так його всі називають. За чотири роки повного імені я так і не чула.

Він бажає всім солодких снів. Дійсно, досить рано, чому б і не поспати? Але це жарт для новачків, бо всі інші знають, що зараз на всю гучність буде лунати із затертого диска шансон.

Одного разу мені пощастило почути вичерпне пояснення: «Ви бачили ці дороги? З ума можна зійти...Чи ви хочете чути мої матюки? Ні, ну от і слухайте музику. Хороша музика зі смислом, а не оце нове...ні про що», – завершив монолог і почав підспівувати.

До цієї традиції я дуже давно звикла. Часто, рятують навушники, а іноді стільки думок в голові, що вони виходять на передній план, і не чути ані музики, ані старих як світ анекдотів Петровича.

По дорозі до Роменської назбирається повна маршрутка. Доки всі повсідаються – галас: комусь не передали решту, іншому наступили на ногу, у деяких вчора був настільки насичений вечір, що сьогодні хоч би встояти на ногах. Обов'язково знайдеться, зазвичай, пасажирка, яка буде голосно говорити по телефону всю дорогу, до Гадяча більшість знатиме біографію не лише її самої, а й членів родини.

Але мені ці історії ні до чого, думками я вже вдома, де чекає найсмачніша у світі бабуся картопля і риба – така традиція зустрічі студента. Добре, коли їдеш туди, де все для тебе роблять з любов'ю. Але так було не завжди, у підлітковому віці це не цінується...хочеться швидше стати дорослим, на першому плані «Я». Як виявилось, у цьому дорослому житті нелегко знайти людей, які будуть терпіти твій характер, забаганки, турбуватися і любити безумовно.

Цікаві люди, цінують лише дефіцит або те, що втрачено...

За вікном змінюють краєвиди: поля, ліси, сади... Проїжджаємо школи, лікарні. Хтось трудиться на городі – саджають картоплю.

Тим часом жінка, яка розмовляє по телефону: «Кому холодно, а я кажу йому от посадимо і все, будемо відпочивати до Великодня. То ми все зразу: і буряки, і кукурудзу. Чого чекати? А що люди будуть вже своє полоти, а ми тільки сіяти... А ти уже птицю купила, бо ми так три десятки каченят, два – курчат. Усього треба, бо зима спитає, де літо було...».

Весною вся земля відновлюється, ніби перезавантажується. Щось подібне відчуваю під час поїздки додому. Скільки б років не було, там ти завжди дитина.

За думками непомітно пролітає час у дорозі, ми у Липовій Долині. Починається найгірша частина дороги. Говорять, раніше звідси до Гадяча можна було доїхати за двадцять хвилин, але зараз такі великі ями, що водію доводиться їхати майже по узбіччі. Через годину тряски я виходжу на автостанції в Гадячі, де чекають батьки. Їм завжди доводиться зустрічати, бо з Березової Луки лише один рейс до районного центру, який не співпадає за часом з сумським автобусом.

Їхати ще близько години, всю дорогу говорю я, це ніби якийсь інтерв'ю: як навчання, а у вас ще дистанційні пари, а що там робота, що нового, а може таки магістратура... Розумію, що їм цікаво. А коли тато чує, що мій голос сідає, подивиться на маму і з посмішкою скаже: «Ну все, дай їй помовчати, ще

наговоритесь, цілі вихідні попереду», – і розповідає, що нового у школі. А вчителю тільки дай поговорити: то про курси, то про нові навчальні програми.

Вже бачу останній поворот, ще кілька хвилин і вдома, де чекає бабуса і двоє племінників, обожною їх. А ще везу гостинці. В дім, де є діти, з пустими руками не їдуть.

Відкриті ворота, навіть кішка вийшла на вулицю, зустрічає. Тільки виходжу з авто – відкривають двері будинку. Міцні обійми.

Навіть з'явилася маленька сльоза від щастя. Думаю, коли це я встигла стати такою сентиментальною... Треба частіше приїжджати на малу Батьківщину.

Це не просто місце, де ти народився. Це перший крок, перше слово, перші емоції, перше кохання... Найрідніша стежина, наймиліший вид з вікна, найдорожчі люди...

На енергетичному рівні, велика частина моєї душі, а на географічному – маленьке село Березова Лука в Гадяцькому районі, Полтавської області, за 150 км від Сум.

Це місце моєї СИЛИ.

ВИСНОВКИ

Проаналізувавши роботи науковців, у кваліфікаційній роботі ми визначили основні характерні риси обраного жанру для створення власної добірки подорожніх нарисів.

Дослідивши джерела, ознайомившись з роботами нарисовців різних періодів, ми зрозуміли, що це питання досить актуальне, адже жанр постійно змінюється під впливом розвитку засобів масової інформації.

Перед створенням власних матеріалів, ми ознайомилися, як у нарисах поєднують художні елементи і факти. На основі аналізу з'ясували, що матеріали художньо-публіцистичного жанру приємніші для сприйняття і виконують не лише інформаційну функцію, а й розважальну.

Цими текстами можна привернути увагу суспільства до проблемних питань, розповісти про цікаву особистість, змалювати її портрет і риси характеру, «телепортувати» у несподівану подію чи захопливу подорож.

Проаналізували всеукраїнське онлайн-видання «День» щодо наявності подорожніх нарисів. Знайшли досить невелику кількість матеріалів, лише чотири, що говорить про те, що навіть в одному з найкращих видань журналісти ставлять художню публіцистику на другорядне місце, а головну частину сил витрачають на написання аналітики. Приділяють більше уваги таким темам, як: політика – 495 публікацій, економіка – 249, суспільство – 281, спорт – 45 та ін.

Працюючи над власними матеріалами, зрозуміли, що нарис досить клопітний жанр. Автор має влучно використовувати художні деталі, витримувати баланс між образністю та фактажем, до того ж бути об'єктивним. Останнє найважче, оскільки тебе переповнюють емоції, а необхідно відсторонитися від тексту. Головне – розуміти, яка мета матеріалу, а всі навички

з'являться з практикою. Отже, є ймовірність бачити більше художньої публіцистики на шпальтах видань.

На основі проведеної роботи ми створили три власні матеріали, а саме подорожні нариси: «Рига – Стокгольм: романтика круїзу», «Вражаючий Стамбул» та «Дорога до місця СИЛІ».